מי כתיב מכל החיה ומכל הבהמה. דלילרוש מכל החיה שנתקללה יותר מבהמה: (יח) **[מכל הבהמה כתיב.** משמע מבהמה המקוללת יותר כך נתקל ומין לך מקוללת בבהמה גסה יותר ממנו]: **כך נתקל הוא מבהמה אחד נשנש.** כגון בהמה דקה טהורה דעיבורה ל' חדשים וכו' זימני (תלמ') הוי ט"ו: **אי נעית אימא מכל הבהמה.** דמשמע מכל הבהמה המקוללת יותר: **ואיצטריך אימא.** לסם קללה נאמר הלכך קללה ממורה שמוכל לדרוש מן הפסוק שדי עילויה. והכי נמי מיכא לנתקשוי ואימא כשם שנתקללה בהמה מחיה שנתקללה בהמה ומאי ניהו חמור משובל כך נתקל הוא ממחול מחד לשנים הוו ג' שנים להוו ג' שנים מחד לשנים ומאי אחד לשלש ומאי נינהו עז מחתול. (יט) הכא ניתא טפי למ"ד (בלאים פ"ח מ"ו) (יכ) מין חיה לפי שהמשפון שלהן מכוון טפי מחד לשנים מחד נימא ליה למיפרך (כא) ככולי עלמא: כי

מי כתיב מכל החיה ומכל הבהמה מכל הבהמה ומכל החיה כתיב ארור הוא (כב) מבהמה שנתקללה מחיה ואימא כשם שנתקללה בהמה מחיה אחד לשלש ומאי ניהו עז מחתול כך נתקלל הוא מבהמה אחד לשלש דהוה ליה חמיסר ירחי איבעית אימא מכל הבהמה כתיב אי בעית אימא קללה הוא קללה שדי עילויה (כג) א"ל קיסר לרבי יהושע בן חנניה נחש לכמה מיעבר ומוליד א"ל לשב שני והא סבי דבי אתונא ארבעינהו ואוליד לתלת הנהו מיעברי הוו מיעקרא ד' (כד) [שנין] והא קמשמשי שמושי אינהו נמי משמשי כאדם והא חכימי אינהו אנן חכימינן מינייהו אי (כה) חכימת זיל זכינהו ואיתינהו לי אמר ליה כמה הוו שיתין גברי אמר ליה עביד לי ספינתא דאית בה שיתין בתי וכל ביתא (כו) איתי בה שיתין ביסתרקי עבד ליה כי מטא להתם (כז) [על] לבי טבחא אשכחיה להההוא גברא דקא (כח) פשיט חיותא א"ל רישך לזבוני א"ל אין א"ל בכמה א"ל בפלגא דזוזא יהב ליה לסוף (כט) א"ל (ל) אנא רישא דחיותא אמרי לך אמר ליה אי בעית דאישבקך סגי אחוי לי פיתחא דבי אתונא א"ל מסתפינא דכל דמחוי (לא) (כח) קטלי ליה א"ל דרי כריכא דקניא וכי מטית להתם זקפה כמאן דקא מתפח אזל אשכח דרבנאי מגואי ודרבנאי מבראי דאי חזו כרעא דעיילא קטלי להו לבראי ודנפקא קטלי להו לגואי אפכה לסנדליה קטלי להו לגואי אפכה לסנדליה (לב) קטלי להו לכולהו [אזל] אשכח ינוקי מלעיל סבי מלתחת אמר אי יהיבנא שלמא להני קטלי לי הני סברי אנן עדיפינן (לג) דאנן (לד) קשינן טפי ואינהו דרדקי אמר שלמא לכו אמרו ליה מאי עבידתיך אמר להו (אנא) חכימא דיהודאי אנא בעינא למיגמר חכמתא מינייכו אי הכי ניבעי לך אמר להו לחיי אי זכיתו עבידו בי ואי זכינא בכו (לה) איכלו (לו) גבאי בספינתא א"ל ההוא גברא דאזיל ובעי אתתא ולא יהבו ליה מאי חזי ליה דאזיל היכא דמדלו (לז) מיניה שקל סיכתא דצה לתתאי לא עאל לעילאי עאל אמר האי נמי מיתרמי בת מזליה גברא דאוזיף וטריף מאי חזא דהדר אוזיף אמר להו גברא אזל לאגמא קטל קמא טונא ולא מצי ביה (לח) (לט) קטיל ומנח עילויה עד דאיתרמי איניש מדלי ליה אמרו ליה אימא לן מילי (מ) דבדיאי אמר להו ההוא כודניתא דילידא והוה תלי ליה פיתקא וכתב ביה דמסיק בבי אבא מאה אלפא זוזי אמרו ליה וכודניתא מי ילדה אמר להו הי ניהו מילי דבדיאי מילתא כי סריא במאי מלחי לה אמר להו בסילתא דכודניתא ומי איכא סילתא לכודנתא ומילחא מי סרי בני לן ביתא באוירא דעלמא אמר שם (מא) תלא בין רקיעא לארעא אמר להו אסיקו לי ליבני וטינא (מב) מציעתיה דעלמא היכא זקפה לאצבעתיה אמר להו הכא א"ל ומי ימר (מג) אייתו אשלי ומשחו אית לן ביר בדברא עיילא למתא א"ל אפשילו לי חבלי מפארי ואעייליה אית לן ריחיא דתבירא חייטיה (מד) אמר ברוכו לי מיניה גרדי ואיחייטיה משרא דסכיני במאי קטלי (מה) בקרנא דחמרא ומי איכא קרנא לחמרא ומי איכא משרא דסכיני אייתו ליה תרי ביעי א"ל הי דזגתא אוכמתי והי דזגתא חיוורתי אייתי להו איהו תרי גביני אמר להו הי דעיזא אוכמתי והי דעיזא חיוורתי ורצוצא דמית (מו) מהיכא נפיק רוחיה מהיכא דעל נפק אחוי לן מנא דלא שוי חביליה (מז) אייתו (מח) (כל חד וחד) בודיא פשטוה לא הוה עייל בתרעא אמר להו אייתו (מט) מרי (נ) סיתרוה היינו מנא דלא שוו חביליה איתינהו (נא) כל חד וחד כי חזי שיתין ביסתרקי אמר כולהו חבראי להכא אתו אמר ליה לספונא שרי ספינתך בהדי דקאתו שקל עפרא מעפרייהו כי

השפיל ידו ונעלה נכותל במקום שמין חור ונח על לבי לגה הגביה (נב) [ידו] ולגה במקום שיש חור ועל: **גברא דאווזיף וטריף.** (נג) שהלוה מעות לחבירו ונח נפרע ממנו מנח בקושי שטרף לקומות: **מאי חזי דהדר אווזיף.** למחריני ונח נתייסר מן הרמשון: **לאגמא.** ליער: **קטיל קמא טונא.** ממך מצילה רמשונה ונח מני ניה להרימו על שכמו: **הדר קטיל ומנח עילוי.** הוחיל ונריך סיוע מחרים עד דמיתרמי' מיניס ומנלו ליה. **ומאי** נמי הוחיל והספיק נחמנה רמשונה חוזר ומחמין למחרים עד שמזדווג לו למנס נחמן ומשתכר בו: **מילי דבדי.** (נד) דברי רוח. ל"ח מילי (נה) **דכזיב דברי כזב: כודנתא.** פרילה: **והוה מלי פיתקא.** שטר בלוחר הוולד: **מי ניהו מילי דבדי.** מלו הן דברי רוח: **סילתא.** סילוק: **מפארי.** עשו לי מבלים מסוכין ומס מינכס עושין שמילתי מף מני לח מעשה שמילתכם: **חייטיה.** תפור חותה: **לרוכו לי** (נו) **גרדי מינה.** הוחילו לי ממנה חוטין כלרך נשיס שמוליחין חוטין מן הבגד ותופרין חותו בהן: **גרדי.** בלע"ז פירנ"ש: **משרא דסכיני במאי קטלי ליה.** ערוגה לסכיני במה קולרין חותה: **וגבא.** תרנגולת: **ורלוזא דמים.** לפרוש שמת בקליפתו: **לאחוי לן מנא דלא שוו חביליה.** הרלתו כלי שחינו שוה להסחל שהוא מסחיר: **נודית.** מחלנת: **לא עד נפרעת.** שהיה לרוך ורחב יותר מן הפתח: **לייפיגיה.** (נז) למיעל בסחינתא הוחיל וחכינהו. היה מניחס לחד בפני עלמו ומכניסו לחבר: **וכי חזייה שיתין ביסתרקי.** סבר כל חביבי יבותו (נח) **לאמר ליה.** רבי יהושע: **לספונא.** רב החובל: **שרי ספינתך.** התר ספינתך ולך לבי

מנחת הבהמה: (כג) עבה צרה ושופכין: (כד) שהניחו לבא תיבת כי נמחק: (כה) מה"ד תתאי דצה: (כו) הגביה ידו ונעצה במקום: (כז) וטרוף שמלוה מעות: (כח) מילי דבדי בדברי: (כט) לי מינה גרדי: (ל) אייתינהו למיכל: (לא) מחתול הוה ניחא תיבת הכא נמחק: (לב) למ"ד כלב מין: (לג) למיפרך אליבא דכולי עלמא:

ארי מחמור כו': ואימא כשם שנתקללה בהמה מחיה אחד לשלש ומאי ניהו עז מחתול. דחתול (לנ"ז) [לנ"בן] יום ועז לה' חדשים דהיינו ג' פעמים ב"ב: איבעית אימא מכל הבהמה כתיב. מבהמה שמקוללת יותר מחיה דהיינו אחד לשבע כדאמרן: איבעית אימא קללה הוא כיון דמתקלל רמינן ליה בתר בהמה דנתקללה טפי מחיה: שדי עליה. קללה טפי: ארבעינהו. נחש זכר על הנקבה ושמות במשמר ואוליד לתלת שני: הנהו. דאוליד לתלת שני ודאי מעברא הוו מיעקרא ארבע שני קודם שהרביעום: והא קא משמשי שמושי. כשהרביעום ואי הוה הנקבה מעוברת ווודאי לא הוה מקבלה זכר שכן דרך כל הבהמות שלאחר שמתעברות אינן מקבלות זכר: אינהו נמי. הנחשים משמשי כאדם פנים נגד פנים וכיון דמשמשי כאדם משמשי נמי לבתר דמתעברי כאדם: והא חכימי. סבי דבי אתונא בשאר מילי וחכימי נמי בהאי דאמרי לתלת שני: אנן חכימינן מנייהו. ואנן ידעינן לכל מילתא שפיר מנייהו: זיל זכינהו. כלומר התערב עמהם בדברי חכמה ועשה תנאי עמהם אם תנצחם שילכו עמך ואיתיניהו לי: א"ל כמה הוו הנהו סבי א"ל שיתין: שיתין ביסתרקי. כסאות מקושטין הרבה: כי מטא להתם. לאתריהו על לבי טבחא כו': זקפה. כנגד פיתחיהן כמאן דקא מתפח ויראה לבני אדם כמו שתעשה כדי לנוח ממשואך ולא ירגישו בך ובכך אדע פיתחן: אשכח דרבוני מגואי. שהיו סובין מושלכין שם מכפנים הפתח ומבחוץ. ואית דאמרי דרבוני שומרים מבראי ומגואי: דאי חזו. רושם כרעא דעיילא קטלי לשומרים דאבראי דשבקי גברא למיעל. ואי חזו רושם כרעא דנפקא קטלי לשומרים דגואי: אזל ישהושע עיין בשעה ר' יהושע שישנו השומרים ואפכיה לסנדל חדא העקב לפניו והאחד הניח כמו שהוא ונראה האחד כנכנס והאחד כיוצא. (ונכנס) וכיון שראו שהפסיעות כך קטלינהו לכולהו שומרים: אשכח ינוקי מלעיל וסבי מלתחת כדי להעליל על האדם אם יקדים שלום לאלו או לאלו: סיכתא. יתד: דצה. נעצה בכותל לתתאי שלא היה נקב לא עאל. דצה לעילאי במקום בין אבן לאבן שהיה נקב ועאל הכי נמי פעמים כשישאל מיוחסת מן הראשונה שמא היא תהיה מזלו: גברא דיזיף זוזי לאיניש ותריף. וכשבאו לגבותן טרף להו בצער ע"י ב"ד. מאי חזי דהדר יזיף לאיניש אחרינא. אמר להו גברא אזיל לאגמא קטיל טונא קמא דקני והוה לשומרים דגואי: אזל ישהושע עיין בשעה שישנו השומרים ואפכיה לסנדל חדא העקב לפניו והאחד הניח כמו שהוא ונראה האחד כנכנס והאחד כיוצא. (ונכנס) וכיון שראו שהפסיעות כך קטלינהו לכולהו שומרים: אשכח ינוקי מלעיל וסבי מלתחת כדי להעליל על האדם אם יקדים שלום לאלו או לאלו: סיכתא. יתד: דצה. נעצה בכותל לתתאי דצה לעילאי במקום בין אבן לאבן שהיה נקב ועאל

לבי בליעי. מיס שבחוקיינוס שבולעים כל מימות שבעולם שנופלין בו ומציתין לותם עד תהום ופולטות לותן והיינו דכתיב (קהלת ט) והיס לינגו מלן: **מעני.** מעושים ושפלים לפי שלא היו בתלנס: **לזיקוז.** העזיז ודברו קשות [ו] את המלך כשהריחו ריח תלנס שבורים להיות קרובים לתלנס: **בתיגדת.** בכלי. ל"ל בתיגלרת תבית: **דשמעו לספייהו.** נשמעו [ח] שכמס: **ונלו ולזזו.** גלו והלכו לגלגדון: **מתני' נוהן טלה אחד לכהן.** בפדיון דממנה נפשך תד מיניייהו בכור שפטר את הרחס: **וכר ונקבה.** ולין יליע לס [ט] זכר תלה והרי הוא בכור לו נקבה ילאתה תלה ולין כלן [י] בכור: **מפריש טלה.** משוס שפק ומפקיע עליו קדושת פטר תמור: **והוא נעלמו.** שהוא בעלמו יאכל הטלה ולא יתננו לכהן לכהן הוי מוציא מתבירו ועליו הרלייה להביא עדים שהזכר ילא תלה ולילוקח ליכל לתפי' פטר תמור גמור שפדאו בשה לין לו קדושה לא כו ולא נפדיונו כדקתני בתתניתין ולס תת נהנה בו אלא גזל הוא דאיכא לס לינו נותן את הטלה לכהן [יא] דממונא הוא והכא ליכא גזל דספק הוא: **שני חמורים הן' זכר ונקבה נותן טלה טו] לכהן.** בשביל הזכר: **או שני זכרים ונקבה.** לחדא ילדה זכר וחדא ילדה זכר ונקבה: **נותן טלה אחד לכהן.** דהא ליכא ספק דשמא הנקבה ילאתה תלה ולילוקח לכהן ולא שנא בשה לחוד אלא אפי' בעז או בזכר או בנקבה או בגדול או בקטן או בחם או בבעל מום כשר לפדות: ופודה בו פעמים הרבה כלומר אם בא לידו אותו שה שנתנו לכהן בפדיון פטר חמור אחד והזר הכהן ומכרו לו או נתנו לו יכול לפדות בו באותו שה פטר חמור אחר בכל עת שיבא לידו יכול לחזור ולפדות בו או שאם היה כן שהפרישו לעצמו כדאמרן ונולד לו פטר חמור אחר ודאי יכול לפדותו באותו שה עצמו ואותו טלה שהפרישו לעצמו הוי חולין גמורין ונכנס לדיר להתעשר עם שאר כבשיו: ואם מת נתנה בו ישראל שהפריש שה ליתנו לכהן בשביל פטר חמור ודאי ולא הספיק ליתנו לכהן עד שמת נתנה בו כהן בעודו ובנבילתו דמעידנא דאפרשיה זכה בו כהן וברשותיה קאי: דאי ריה"ג. הא אמר באידך פירקין דאפשר לצמצם כדאמרי' ריה"ג אומר שניהם לכהן שנאמר הזכרים לה' הכא נמי אי ר' יוסי הוא נותן ב' טלאים לכהן מיבעי ליה דהא אית ליה אפשר לצמצם דייצאו שניהם כאחת: שאני התם. גבי בכור בהמה טהורה הזכרים לה' משמע שניהם אבל הכא בפדיון פטר חמור לא כתיב הזכרים: הא מיעט רחמנא הזכרים. דכתיב הזכרים אחרינא דמיותר כל פטר רחם הזכרים למעט אחריני דהני דקדושת הגוף ניתנו הזכרים לה' תרוייהו אבל בקדושת דמים לא: בשלמא לר' ירמיה. דפסיק ואמר דלא כר' יוסי היינו דלא קתני הכא בחמור שלא בכרה ויצאו ראשיהם כאחד כדתני במתניתין דאידך פירקא דאייתי בה ר' יוסי אלמא דהא מתני' לאו ר' יוסי היא: אלא לאביי. דבעי לאוקמה כר' יוסי ליתני הכא ויצאו ב' ראשים כאחד ואע"ג דמצומצמין אינהו דאפשר לצמצם חד הוא דקדוש דהא מיעט רחמנא הזכרים. ועוד הא אשכחן בברייתא דתני ויצאו ב' ראשים כאחד ריה"ג אמר שניהם לכהן שנאמר הזכרים לה' והא כי כתיב האי הזכרים לה' בקדושת הגוף כתיב והיכי מצי למילף לפטר חמור מיניה אלא משום שנאמר הזכרים לה' גבי בכור בהמה טהורה הזכרים לה' מיניה נמי מיניה לפטר חמור ואם איתא דמתני'

כי מטי לבי בליעי (ט) מלא כוזא דמיא מבי בליעי כד אתו אוקמינהו קמי קיסר חזנהו דהוו מעני א"ל הני לאו נינהו שקל מעפרייהו ושדא עילוייהו אקשו לאפי מלכא אמר ליה כל דבעית עביד בהו (י) (כ) איתינהו מיא דאייתי מבי בליעי שדינהו בתיגדא אמר להו (כ) מליוה להו ואיזילו לכו מלו ושדו ביה קמאי קמאי ובלע להו מלו עד דשמיט בתפייהו ובלו להו ואזול: **מתני'** (א)חמורה שלא ביכרה וילדה שני זכרים נותן טלה אחד לכהן זכר ונקבה מפריש טלה אחד לעצמו שתי (ג) חמוריו (ב)שלא ביכרו וילדו שני זכרים נותן שני טלאים לכהן זכר ונקבה או שני זכרים ונקבה נותן טלה אחד לכהן שתי נקבות וזכר או שני זכרים ושתי נקבות אין (ג) (ד) לכהן כלום (ב)אחת ביכרה ואחת שלא ביכרה (ה) וילדה שני זכרים נותן טלה אחד לכהן זכר ונקבה מפריש טלה אחד לעצמו שנאמר [1] ופטר חמור תפדה בשה מן הכבשים ומן העזים זכר ונקבה גדול וקטן תמים ובעל מום (ו) (ט)פודה בו פעמים הרבה נכנס לדיר להתעשר ואם (ז) מת נהנין בו: **גמ'** מאן תנא אמר ר' ירמיה דלא כרבי יוסי הגלילי האמר אפשר לצמצם (ג)דאי רבי יוסי הגלילי האמר אפשר לצמצם אמר אביי אפילו תימא רבי יוסי הגלילי שאני התם דכתיב (ח) [2] הזכרים לה' וליגמר מיניה הא מיעט רחמנא הזכרים איכא דאמרי לימא דלא כרבי יוסי הגלילי דאי רבי יוסי הגלילי האמר אפשר לצמצם אמר אביי אפי' תימא רבי יוסי הגלילי שאני התם דכתיב הזכרים לה' בשלמא לר' ירמיה דלא מוקי לה כרבי יוסי הגלילי היינו דלא קתני ויצאו שני ראשיהן כאחד אלא לאביי ליתני ויצאו שני ראשיהן כאחד (ט) ועוד תניא חמורו שלא ביכרה וילדה שני זכרים ויצאו שני ראשיהן כאחד רבי יוסי הגלילי אומר שניהן לכהן שנאמר הזכרים לה' והא כי כתיב האי בקדושת הגוף הוא דכתיב אלא משום שנאמר הזכרים לה' תיובתא דאביי תיובתא ורבנן

לבי בליעי. פ"ה מי חוקיינוס (ט) שבולעות כל מימות שבעולם ופולטות מותן דרך תהום לכתיב והיס לינגו מלן וקאמר דבסמוך קאמר שלישהו בתיגדת (ב) שם כלי ושוב היתך יורדין לתהום ומי (ד) מפרש גומא או מרוץ ניתן ויתכן מי בליעי שם מקום מדאמר (ה) שם בי בליעי היא היה תלתא לגמי חד מטי ידי לריסיה חד לגליסה בתרת לכולהו מחוי בידיה לחמוריה: **מאן תנא א"ד** ירמיה דלא כר' יוסי הגלילי. פ"ה מאן תנא (ג)(ה) דחמרינן שילדה שני זכריס לינו נותן טלה אחד לכהן וקאמר לפי (ב) דהכא לתפי' ר"ל הגלילי מודה מדלא קתני בתתניתין וילאו שני לתפייהן כאחד (לקמן יח.) וכיון דלא לתינו שילאו בנת אחת מספק לא תמרי בנת אחת יצאו לפי' לר"י הגלילי דלא אכיחא ולריך (ג) לפרש דנהי דמספק מודה ר' יוסי הגלילי דתין נותן לכהן אלא אחד מ"מ בספק מועט טוב להחמיר בדבר

ולהפריש טלה (ד) **שני לעצמו:**

(ו) **אמר רב** (ו) (אשי) מין במינו אינו חוצץ. תימה בפ' בהמה המקשה (חולין ע.) בעי כלכתו (ו) מחותו והוליאתו מהו ר"ל (ב) הכא מקלת פניו ליכא למימר טפי במינו מינו מוצץ אי נמי מחותו הוא מינו טפי מחתיו עוד יש לומר דוקא משוס דהוליאתו שסייעה מחותו בהולאתו הוא דמספקא לן דדילמא הוא תליסה מגל שס לא סייעה להולילו פשיטא דלא הוא תליסה ות"ת (ו)[ג] [לקמן] דמוקי מתני' כר' יוסי הגלילי דלפסגר לגמגם ותפ"ה מינו נותן כי שס טלה אחד לכהן משוס דכתיב הזכרים אמאי (ו) אמר כל שאינו מזה אחר (ו) (פריך) [פרישית] דלא אמר כל שאינו [כו'] בנת אחת כו' דלא בדבר התלוי בדעו ו"ל דה"פ נהי דלא בדבר התלוי ולהכי ניחא לרבנן שאין שניהן קדושין מטעם הזכרים כמו לרבי יוסי הגלילי דלא אפסגר (ו) למידרש להו הזכרים כיון דסבירא להו אי אפסגר מכל מקום ליהוי תליסה: **זכר ונקבה מפריש טלה** (ח) **לעצמו.** ות"ת לר' יוסי הגלילי (ב) דאמר אפסגר לגמגם אס יצאו שניהם בנת אחת אין הזכר קדוש (ו) לפי שפי' לעיל (ג) נקבה מוקמת ועוד תנן לקמן בפ' שני (דף יח:) זכר ונקבה אין לכהן כלום משמע דקאי אינאו ג' לשניהן כאחת דריסת שהנקבה מבטלת בכורת זכר אגב היא (ה) פטורה בכורת רחס ות"כ סמוך מיעוטו דבנת אחת למאתה דנקבות קודמות והוו להו זכריס קודמיס מיעוטא וי"ל (ו) כדפריך לעיל (ב) בספק מועט החמירו להפריש טלה לעלמו: **שתי חמוריו שלא בכרו וילדו שני זכרים נותן שני טלאים לכהן.** הכא ניחא דאסטרין לתשמועינן (ו) אין פודה וחוזר ופודה כל זמן שלא ניתן ליד כהן (ו) כדפריך לעיל בפירקא (דף ד:(ב)) אבל לקמן פ"ג דקתני כי הלי גווני ותע"ג דלא לריכי כדקתני זכר ונקבה (ט) נותן אחד לכהן לריכא כולי:

שני זכרים ונקבה נותן טלה אחד לכהן. לכאורה (י) מפריש טלה אחד מספק לעלמו וכן מוכח לקמן פרק שני (דף יח:) לגבי שני זכריס ונקבה (יא) אחד לו ואחד לכהן (ו) (למוכח) משום דקדושת בכור חלה על שניהם וכן פי' (יב) בקונטרס מפריש עוד טלה והוא לעלמו: **לנפקועי**

לנפקועי. מיס שבחוקיינוס שבולעים כל מימות שבעולם שנופלין בו ומציתין לותם עד תהום ופולטות לותן והיינו דכתיב (קהלת ט) והיס לינגו מלן: **מעני.** מעושים ושפלים לפי שלא היו בתלנס: **לזיקוז.** העזיז ודברו קשות [ו] את המלך כשהריחו ריח תלנס שבורים להיות קרובים לתלנס: **בתיגדת.** בכלי. ל"ל בתיגלרת תבית: **דשמעו לספייהו.** נשמעו [ח] שכמס: **ונלו ולזזו.** גלו והלכו לגלגדון: **מתני' נוהן טלה אחד לכהן.** בפדיון דממנה נפשך תד מיניייהו בכור שפטר את הרחס: **וכר ונקבה.** ולין יליע לס [ט] זכר תלה והרי הוא בכור לו נקבה ילאתה תלה ולין כלן [י] בכור: **מפריש טלה.** משוס שפק ומפקיע עליו קדושת פטר תמור: **והוא נעלמו.** שהוא בעלמו יאכל הטלה ולא יתננו לכהן לכהן הוי מוציא מתבירו ועליו הרלייה להביא עדים שהזכר ילא תלה ולילוקח לכהן לכהן הוי מוציא מתבירו ועליו הרלייה להביא עדים שהזכר ילא תלה ולילוקח ליכל לתפי' פטר תמור גמור שפדאו בשה לין לו קדושה לא כו ולא נפדיונו כדקתני בתתניתין ולס תת נהנה בו אלא גזל הוא דאיכא לס לינו נותן את הטלה לכהן [יא] דממונא הוא והכא ליכא גזל דספק הוא: **שני חמוריו הן' זכר ונקבה נותן טלה אחד לכהן. בשביל הזכר: או שני זכרים ונקבה.** לחדא ילדה זכר ונקבה: **נותן טלה אחד לכהן.** דהא ליכא ספק דשמא הנקבה ילאתה תלה ולילוקח לכהן ולא שנא בשה לחוד אלא אפי' בעז או בזכר או בנקבה או בגדול או בקטן או בחם או בבעל מום כשר לפדות: ופודה בו פעמים הרבה כלומר אם בא לידו אותו שה שנתנו לכהן בפדיון פטר חמור אחד והזר הכהן ומכרו לו או נתנו לו יכול לפדות בו באותו שה פטר חמור אחר בכל עת שיבא לידו יכול לחזור ולפדות בו או שאם היה כן שהפרישו לעצמו כדאמרן ונולד לו פטר חמור אחר ודאי יכול לפדותו באותו שה עצמו ואותו טלה שהפרישו לעצמו הוי חולין גמורין ונכנס לדיר להתעשר עם שאר כבשיו: ואם מת נתנה בו ישראל שהפריש שה ליתנו לכהן בשביל פטר חמור ודאי ולא הספיק ליתנו לכהן עד שמת נתנה בו כהן בעודו ובנבילתו דמעידנא דאפרשיה זכה בו כהן וברשותיה קאי: דאי ריה"ג. הא אמר באידך פירקין דאפשר לצמצם כדאמרי' ריה"ג אומר שניהם לכהן שנאמר הזכרים לה' הכא נמי אי ר' יוסי הוא נותן ב' טלאים לכהן מיבעי ליה דהא אית ליה אפשר לצמצם דייצאו שניהם כאחת: שאני התם. גבי בכור בהמה טהורה הזכרים לה' משמע שניהם אבל הכא בפדיון פטר חמור לא כתיב הזכרים: הא מיעט רחמנא הזכרים. דכתיב הזכרים אחרינא דמיותר כל פטר רחם הזכרים למעט אחריני דהני דקדושת הגוף ניתנו הזכרים לה' תרוייהו אבל בקדושת דמים לא: בשלמא לר' ירמיה. דפסיק ואמר דלא כר' יוסי היינו דלא קתני הכא בחמור שלא בכרה ויצאו ראשיהם כאחד כדתני במתניתין דאידך פירקא דאייתי בה ר' יוסי אלמא דהא מתני' לאו ר' יוסי היא: אלא לאביי. דבעי לאוקמה כר' יוסי ליתני הכא ויצאו ב' ראשים כאחד ואע"ג דמצומצמין אינהו דאפשר לצמצם חד הוא דקדוש דהא מיעט רחמנא הזכרים. ועוד הא אשכחן בברייתא דתני ויצאו ב' ראשים כאחד ריה"ג אמר שניהם לכהן שנאמר הזכרים לה' והא כי כתיב האי הזכרים לה' בקדושת הגוף כתיב והיכי מצי למילף לפטר חמור מיניה אלא משום שנאמר הזכרים לה' גבי בכור בהמה טהורה הזכרים לה' מיניה נמי מיניה לפטר חמור ואם איתא דמתני'

הגהות הב"ח

(א) גמ' מי מטי לבי בליעי אית ביה תלתא צלמי וכו' כלשיטת מתוספות: (ב) שם אייתי הנהו מיא: (ג) שם במשנה אין כאן לכהן כלום וכו' וילדו שני כר' ופודה: (ד) תוס' ד"ה כי בליעי וכו' ומקו' ויתכן ומי הוה מפרש וכו' ויתכן שמנו כי בליעי כס"ד והשתא שייך לגמרא:

רבינו גרשום

הרי החזיר להם תשובה כל ששאלוהו ונצחם ואייתיהנו לספינתא כל חד וחד בביתיה: כי מטא לבי בליעי. מקום שיש בים שבולעין מים אחרים ואיכא דאמרי הינו בארה של מרים: דהוו מענני. כמי שגלה ממקומו ולא היה להם מענה לשון: אקשו לאפי מלכא. כשהרגישו עפרם גבה לבן על עפרתן ואקשו לאפי מלכא והיו משיבין דברים לפני המלך בנאוה: א"ל. לר' יהושע כל דבעית עביד בהו: שרנהו בתיגרא. בכלי בכד גדול: עד דשמיט כתפייהו. מיניהו ובלו וזלזו ואזיל: חמורו שלא בכרה. שמעולם לא ילדה אלא עכשיו וילדה ב' זכרים: נותן טלה א' לכהן. בשביל פדיון אותו שיצא תחלה: ואם ילדה זכר ונקבה ואינו יודע איזה יצא ראשון אי הזכר שהוא קדוש בבכורה מפריש טלה אחד כדי להפקיע קדושת בכור ספק להפקיע איסורו: והוא. אותו טלה יהיה לעצמו של ישראל ויהיה חולין גמור ומותר לאוכלו מ"ט משום דאמרינן המוציא מחברו עליו הראיה וכיון שהכהן אינו יכול להביא ראיה שהזכר יצא ראשון הלכך הוא לעצמו של ישראל: זכר ונקבה. שאחת ילדה זכר ואחת ילדה נקבה נותן טלה אחד לכהן. בשביל אותו שילדה זכר: שני זכרים ושתי נקבות. שכל אחד ילדה זכר ונקבה ואינו יודע איזה יצא ראשון אי הזכר שהוא קדוש אין כאן לכהן כלום. אבל יפריש ב' טלאים לעצמו: אחת שבכרה כבר ואחת שלא בכרה מעולם אלא עכשיו וילדו ב' זכרים כו': שנאמר ופטר חמור וגו'. האי שנאמר לא משמע עלה דמלתא דקאמר אלא בבא לחודה קאמר כלומר האי דכתיב ופטר חמור תפדה בשה לא שנא בשה לחוד אלא אפי' בעז או בזכר או בנקבה או בגדול או בקטן או בחם או בבעל מום כשר לפדות: ופודה בו פעמים הרבה כלומר אם בא לידו אותו שה שנתנו לכהן בפדיון פטר חמור ואפילו מכרו לו או נתנו לו יכול לפדות בו באותו שה פטר חמור אחר בכל עת שיבא לידו יכול לחזור ולפדות בו או שאם היה כן שהפרישו לעצמו כדאמרן ונולד לו פטר חמור אחר ודאי יכול לפדותו באותו שה עצמו ואותו טלה שהפרישו לעצמו הוי חולין גמורין ונכנס לדיר להתעשר עם שאר כבשיו: ואם מת נתנה בו ישראל שהפריש שה ליתנו לכהן בשביל פטר חמור ודאי ולא הספיק ליתנו לכהן עד שמת נתנה בו כהן בעודו ובנבילתו דמעידנא דאפרשיה זכה בו כהן וברשותיה קאי: דאי ריה"ג. הא אמר באידך פירקין דאפשר לצמצם כדאמרי' ריה"ג אומר שניהם לכהן שנאמר הזכרים לה' הכא נמי אי ר' יוסי הוא נותן ב' טלאים לכהן מיבעי ליה דהא אית ליה אפשר לצמצם דייצאו שניהם כאחת: שאני התם. גבי בכור בהמה טהורה הזכרים לה' משמע שניהם אבל הכא בפדיון פטר חמור לא כתיב הזכרים: הא מיעט רחמנא הזכרים. דכתיב הזכרים אחרינא דמיותר כל פטר רחם הזכרים למעט אחריני דהני דקדושת הגוף ניתנו הזכרים לה' תרוייהו אבל בקדושת דמים לא: בשלמא לר' ירמיה. דפסיק ואמר דלא כר' יוסי היינו דלא קתני הכא בחמור שלא בכרה ויצאו ראשיהם כאחד כדתני במתניתין דאידך פירקא דאייתי בה ר' יוסי אלמא דהא מתני' לאו ר' יוסי היא: אלא לאביי. דבעי לאוקמה כר' יוסי ליתני הכא ויצאו ב' ראשים כאחד ואע"ג דמצומצמין אינהו דאפשר לצמצם חד הוא דקדוש דהא מיעט רחמנא הזכרים. ועוד הא אשכחן בברייתא דתני ויצאו ב' ראשים כאחד ריה"ג אמר שניהם לכהן שנאמר הזכרים לה' והא כי כתיב האי הזכרים לה' בקדושת הגוף כתיב והיכי מצי למילף לפטר חמור מיניה אלא משום שנאמר הזכרים לה' גבי בכור בהמה טהורה הזכרים לה' מיניה נמי מיניה לפטר חמור ואם איתא דמתני'

תורה אור השלם

1. וּפֶטֶר חֲמוֹר תִּפְדֶּה בְשֶׂה וְאִם לֹא תִפְדֶּה וַעֲרַפְתּוֹ כָּל בְּכוֹר בָּנֶיךָ תִּפְדֶּה וְלֹא יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם: שמות לד כ
2. וְהַעֲבַרְתָּ כָּל פֶּטֶר רֶחֶם לַיְיָ וְכָל פֶּטֶר שֶׁגֶר בְּהֵמָה אֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ הַזְּכָרִים לַיְיָ: שמות יג יב

מוסף רש"י

פודה בו. נסה, פעמים הרבה. שפס מזל וקנאו מן הכהן לגמר שנתנו לו, מוזל ופודה בו פטר חמור לאחר (לעיל ד:).

שיטה מקובצת

(א) בהו אייתי הנהו מיא: (ב) מליהו להאי: (ג) שתי חמוריות שלא: (ד) אין כאן לכהן: (ה) ביכרה וילדו שני: (ו) ופודה בו: (ז) מת. עיין תוספות מנחות (דף פז ע"ב) ד"ה עובד כוכבים: (ח) הזכרים. עיין בתוספות לקמן (דף מב ע"ב) ד"ה הזכר: (ט) כאחד ואף על גב דמצמצמי חד הוא דקדוש ועוד: (י) קשות אל המלך: (יא) ושמטו פרקי שכמם: (יב) אם יצא זכר: (יג) כאן דין בכור: (יד) לכהן דממונו הוא: (טו) טלה אחד לכהן: (טז) ושמא הנקבות יצאו: (יז) בין שה נקבה: (יח) כר' יוסי הגלילי: (יט) אוקימנוס שבולעים כל מימות שנופלין בו ומביאין אותן עד התהום ופולטות אותן דכתיב והיס לינגו מלן: (כ) בתיגרא דהיינו כלי אחד ואם בתוך כלי השלימום הייאך יורדים מתוך הכלי לתהום ואי הוה מפרש בתיגרא גומא או חרוץ הוה ניחא טפי ויתכן בי בליעי שם מקום כדשמעת במדרש בי בליעי אית ביה כו' אורישיה וחד מחוי אליביה דבתרא דכולהו מחוי: (כא) תנא דחמורו כו' שני זכרים: (כב) לפירושו דבהא אפילו רייה"ג מודה דלא קתני: (כג) וצריך. ס"א ונראה לפרש: (כד) טלה אחד לעצמו. לאפקועי איסורא ומדלא נקט ברישא מפריש להנן צריך להפריש טלה לעצמו אע"ג דלא קתני ואין לפרש נמי דדייק דמתניתין ביציאו שניהם כאחד וחד מינייהו קדוש משום דאי לאו הכי מאי קמ"ל דכמה ענינים קתני במתניתין דלא קמ"ל מידי ונראה דדייק דלא כר' יוסי הגלילי מדלא תנא התנא שניהם כאחד נותן שני טלאים לכהן דאם איתא דחייב שני טלאים לכהן הוי ליה למיתני כדקתני שאר ענינים. ותיבת שני ל"ש: (כה) י"ל דהכא דמקצת הרחם פנוי איכא למימר טפי דמין במינו אינו חוצץ ומיהו קשה אמאי נקט התם כרכתו אחותו הא אפילו כרכו אחיו נמי וכ"ת דנקט אחותו משום דאז ליכא קדושה כלל אבל באחיו קדוש או האי או האי לא אפשר לומר כן דהא תנן בפ' יש בכור ((לקמן מז ע"ב) שניהם אינן בכור לא לנחלה ולא) לכהן והאי נמי לההוא לו א מיי' פי"ב מהל' בכורים הל' יט סמ"ג עשין קמד טוש"ע יו"ד סימן שכא סעיף יג:

לח ב מיי' שם הל' כ סמג שם טוש"ע שם סעיף יד: לח ג מיי' שם הל' כא טוש"ע שם סעיף טו:

לאפקועי לאיסורא מיניה. יט) דלפוטרו ממלות עריפה לא היה לריך להפרים מפקח כמו שאין נותן לכהן מפקח כמו כן אינו עורפו מפקח: **ותנן** רבי יהודה אומר במזיד קידש. משמע הכא כ) דמקודשת ג) בגבולין קודם שיגיע לירושלים רחם ה) על שיפטור כל הרחם. ולר' יוסי ליכא למיפרך דכיון דתרוייהו

לב א מיי' פי"ב מהל' בכורים הל' ד סמג עשין רי"ח טוש"ע יד"ד סימן שכא סעיף ה:
לג ב מיי' שם הלכה י"ז טוש"ע שם סעיף ה:
לד ג מיי' פ"ה מהל' מיאה סעיף א הלכה ה ופ"ג מהלכות מעשר שני הלכה ד טוש"ע יד"ד סימן שכא סעיף ה:
לה ד מיי' פ"ג מהלכות שמיטה ויובל הלכה ז:
לו ה מיי' פי"ג מהלכות בכורים הלכה ד טוש"ע יד"ד סימן שכא סעיף ה:
לז ו מיי' פ"ק מהלכות תומלת הלכה ה:

תורה אור השלם

1. כָּל הַבְּכוֹר אֲשֶׁר יִוָּלֵד בְּבְקָרְךָ וּבְצֹאנְךָ הַזָּכָר תַּקְדִּישׁ לַיי אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲבֹד בִּבְכֹר שׁוֹרֶךָ וְלֹא תָגֹז בְּכוֹר צֹאנֶךָ:
דברים טו יט
2. וְכָל פֶּטֶר חֲמֹר תִּפְדֶּה בְשֶׂה וְאִם לֹא תִפְדֶּה וַעֲרַפְתּוֹ וְכל בְּכוֹר אָדָם בְּבָנֶיךָ תִּפְדֶּה:
שמות יג יג
3. וְהוֹרִדוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִוא אֶת הָעֶגְלָה אֶל נַחַל אֵיתָן אֲשֶׁר לֹא יֵעָבֵד בּו וְלֹא יִזָּרֵע וְעָרְפוּ שָׁם אֶת הָעֶגְלָה בַּנָּחַל:
דברים כא ד
4. מִכֹּל הָאֹכֶל אֲשֶׁר יֵאָכֵל אֲשֶׁר יָבוֹא עָלָיו מַיִם יִטָּמֵא וְכָל מַשְׁקֶה אֲשֶׁר יִשָּׁתֶה בְּכָל כְּלִי יִטְמָא:
ויקרא יא לד

שיטה מקובצת

ט) רב אשי מין: ב) אלמא כל כמה דלא. תיבת כיון נמחק: ג) פטר. עי' תוס' מנחות (דף ס ע"ב) ד"ה עובד כוכבים: ד) בהנאה דברי ר' יהודה: ה) בשה ומותר הרחי: ו) קידש לענין לקדושי אשה בפטר: ז) אחרון נתפס בשביעית והפרי עצמו אסור: ח) גזזו פטר חמור: ט) רחם דשמשמ עד שיפטור את כל: י) לחיה מן השדה וקס"ד: יא) ואחרון אחרון נתפס: יב) אמר רבה גרסינן: יג) וערפו בקופיץ הס"ד: יד) לטומאת נבלות: טו) אחרים מטמא אע"פ: טז) ממש דנבלות הן איכא למימר: יז) מהניא בהו טומאה להכי. ביאור. תיבת להו נמחק: יח) ביאור. ס"א דאי תרי כולי יומיה לא מיתסר: יט) מיניה אבל לפוטרו ממצות: כ) הכא דלר' יהודה הוי ממונא דמקודשת: כא) לירושלים מדיכול לקדש: כב) הכל עיסת מעשר שני פטורה מן החלה: כג) וכן לענין עיר: כד) התם ובהשוכר: כה) נמי דפטר ר"י מחסימה במעשר חוץ: כו) אוכל שאתה יכול להאכילו: כז) וגו' ואמאי והא: כח) הוא ועוד קשה טפי לרבנן דאפילו אוכל שאין אתה יכול להאכיל לאחרים חשיבי אוכל וכ"ש שלא היה ממעט עוף טמא וי"ל: כט) לאחרים דאי לאו הכי לשתוק קרא מיניה אבל כו'. ובתו"ח תירצו דשאני בכסוי דאין לתלות טעמא בחשיבות אוכל דהא בהמה טהורה אינה צריכה כסוי ואע"פ שהוא חשוב אוכל וא"כ (ה"ל) [האי] אשר יאכל דוקא אותו דשרי לאכול ולמעט האסור לאכול:

רבינו גרשום

ר' יוסי היא ליתני נמי במתני' ויצאו אלא מדלא קתני ש"מ דלא ר' יוסי היא אלא רבנן ותיובתא לאביי: ורבנן. דמתני' דאמרי נותן טלה אחד לכהן דאוקימנא למתני' כרבנן דפליגי עליה דר' יוסי לימא. (ורבנן בין לרבנן ובין ר' יוסי קאמר לימא) קסברי רבנן ואית דאמר ורבנן דפליגי עליה דר' יוסי באידך פירקין כי יצאו ב' ראשים כאחד דאמרי וחכ"א אחד לו ואחד לכהן לימא קסברי רבנן מקצת נגיעת כותלי רחם מקדש דהני כי נפקי ביחד לא נגע בהן רחם אלא לכל אחד מצד אחד: דאי כוליה רחם מקדש. כלומר מכל צדדין בעינן דליגע בבכור נהי דבאי אפשר לצמצם פליגי דרבנן סברי דאד מפיק רישיה לחוץ טפי מן חבריה: חציצה מיהא הא איכא. דכל אד ואד חוצץ אחבריה דלא נגע רחם בכל סביביו: אמר רב אשי מיהא ליכא למשמע דלא בעינן דכוליה רחם מקדש דאע"ג דהכא לא נגע הרחם בכל סביביו דכל אחד כיון דשניהם העוברין מין אחד הן מין במינו אינו חוצץ. וחשיב כאילו נגע הרחם סביב כל אחד: כיון דלעצמו הוא דלישראל למה לי לאפרושיה: לאפקועיה לאיסוריה דפטר חמור מיניה שיהא מותר בגיזה ועבודה החמור: והרי בכור אדם דצריך פדייה ומותר בהנאה מעשה ידיו אפי' קודם שנפדה: בשילקי. בירקות שלוקין נותן לו לכהן מן השלוקות בשווי כמה שוה הבכור ופדאוהו: בשווי לא קאמרינן. דאם רצה לפדותו בשווי לא הקפידה התורה עליו לפדותו אלא בשה והכי קאמר יש לך דבר הקפידה התורה עליו לאפקועיה לאיסוריה בשה. כלומר כשאינו רוצה לפדותו בשווי אין יכול להפקיע איסורו אלא בשה: והרי מעשר שהקפידה התורה עליו שאינו יכול להללו על אסימון אלא על כסף צרור ותנן במס' קדושין ר' יהודה אומר במזיד קידש אם קידש בו במזיד את האשה מתקדשת ומפרש התם מ"ט אלמא דמותר בהנאה (הכא נמי) אמר לך ר' יהודה מקדושי אשה לא מצית מותבת לי דלענין קדושי אשה בפטר חמור נמי מיקדשה כדר' אלעזר דאשה יודעת כו' הכא נמי הא אשה בתר דאיקדשה בפטר חמור פרקה ליה בשה ומיקדשה ליה בהך דבריני ביני באותו עודף שהפטר חמור שוה יותר מן השה דהיינו חולין גמורין אבל בהוא עצמו קודם שנפדה אסור בהנאה כדאמינא: יש לך דבר שפדיונו מותר בהנאה. שאין תופסת קדושה בפדיונו שאם פדאו בשה או בדמים יכול כהן למוכרו או נותנו

שמעון מאי טעמא אמר עולא יש לך דבר שפדיונו מותר והוא אסור ולא והרי שביעית דפדיונה מותר והיא אסורה שביעית נמי פדיונה אסור דאמר מר ט) ד"האחרון אחרון י) אסור ואיבעית אימא ר' יהודה ור' שמעון בהאי קרא קמיפלגי דתניא [1]לא תעבד בבכור שורך אבל אתה עובד בשלך ובשל אחרים ולא תגוז בכור צאנך אבל אתה גוזז שלך ושל אחרים דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר לא תעבד בבכור שורך אבל אתה עובד בבכור אדם לא תגוז בכור צאנך אבל אתה גוזז [2]בכור חמור בשלמא לרבי שמעון היינו דכתיב תרי קראי אלא לרבי יהודה תרי קראי למעוטי שלך ושל אחרים למה לי ותו לרבי יהודה בכור אדם נמי נימא דאסיר אלא דכולי עלמא שורך למעוטי בכור אדם הוא דאתא כי פליגי בצאנך דר' יהודה לטעמיה דאמר כ) שותפות עובד כוכבים חייבת בבכורה וכי איצטריך קרא למישרי בגזה ועבודה ור' שמעון סבר שותפות עובד כוכבים פטורה מן הבכורה ולעניין גזה ועבודה לא איצטריך קרא כי איצטריך קרא לפטר חמור בשלמא לר' יהודה היינו דכתיב צאנך ושורך אטו צאנך ושורך למה לי בכבור שור ובכבור צאן סגיא קשיא אמר רבה ומודה ר' שמעון [3]לאחר עריפה שהוא אסור מאי טעמא גמר עריפה[2] עריפה[3] מעגלה ערופה אמר (ל) רבא מנא אמינא ליה דתניא מ) [4]הערלה וכלאי הכרם ושור הנסקל ועגלה ערופה וציפורי מצורע ופטר חמור ובשר בחלב כולן מטמאין טומאת אוכלין רבי שמעון אומר כולן אין מטמאין טומאת אוכלין ומודה ר' שמעון בבשר בחלב שמטמא טומאת אוכלין הואיל והיתה לו שעת הכושר ואמר רבי אסי א"ר יוחנן מ"ט דר"ש דכתיב [4]מכל האוכל אשר יאכל נ) אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים קרוי אוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים אינו קרוי אוכל

ורבנן לימא קסברי רבנן מקצת נגיעת כותלי רחם מקדיש דאי כוליה רחם מקדיש נהי דא"א לצמצם חציצה מיהא איכא אמר רב [5]מין במינו אינו חוצץ: זכר ונקבה מפריש טלה כו': וכיון דלעצמו הוא למה לי לאפרושי לאפקועי לאיסוריה מיניה אלמא [5]כיון דלא מפקע אסור בהנאה מתני' מני ר' יהודה היא דתניא [6]פטר אחמור אסור בהנאה [7]ג)ורבי שמעון מתיר מאי טעמא דר' יהודה אמר עולא יש לך דבר שצריך פדייה ומותר ולא והרי בכור אדם שצריך פדייה ומותר אלא יש לך דבר שהקפידה עליו תורה בשה ומותר ומי הקפידה והא [7]רב נחמיה בריה דרב יוסף פריק ליה בשילקי [8]בשויו בשויו לא קאמר כי קאמרינן שלא בשויו והכי קאמר יש לך דבר שהקפיד' עליו תורה לאפקועי לאיסוריה בשה [9] והרי מעשר שהקפידה עליו תורה בכסף צורי ותנן [10]רבי יהודה אומר [8]במזיד קידש [9] בפטר חמור נמי מיקדשא כדרבי אלעזר דאמר רבי אלעזר אשה יודעת שאין מעשר שני מתחלל על ידה ועולה ואוכלתו בירושלים הכא נמי אשה יודעת דפטר חמור איסורא אית ביה ופרקא ליה בשה ומקדשא בהך דביני וביני ורבי

לר' יהודה דלא ממעט [10]לעבוד בכור אדם הכי נמי דאסור בהנאה: וכי איצטריך קרא לר' יהודה למישרא שותפין דעובד כוכבים בגיזה ועבודה לאחר שנתן חצי דמיו לכהן: ור' שמעון סבר שותפין דעובד כוכבים פטורה לגמרי ולמישרי גזה ועבודה בשותפות לא איצטריך קרא כי איצטריך לגזה פטר חמור וה"א לעבודה דשרי בהנאה: בשלמא לר' יהודה דמוקים לה למעוטי דשותפין דעובד כוכבים דפטר בגזה ועבודה היינו דכתיב צאנך כלומר שלך ולא שלך ושל אחרים ואגב דאיצטריך למכתב צאנך ולא צאן כתיב נמי שורך אטו דכתיב צאנך דבשור סגיא למעוטי בכור אדם אלא כתב שורך אטו צאנך: אלא לר' שמעון. דלא ממעט שותפות שורך וצאנך למה לי בבכור שור ובבכור צאן סגיא קשיא: לאחר עריפה. שערפו בקופיץ שאסור בהנאה: מעגלה ערופה מה עגלה ערופה אסור בהנאה דאתיא שם שם מן ותמת שם דאסורה בהנאה כמת: ושור הנסקל. ששחטו לאחר שנגמר דינו דאי נסקל הוה מטמא טומאה חמורה נבלה בכזית: ועגלה ערופה. ששחטה לאחר ירידתה לנחל איתן: ופטר חמור דאמרינן השוחט בהמה טמאה לעובד כוכבים ועדיין היא מפרכסת מטמא טומאת אוכלין משום דמחשבה דשחיטה כמשיר לטמא טומאת אוכלין וכשמתה מטמא טומאה חמורה בכזית כדין נבלת בהמה טמאה שמתה: כולן מטמאין טומאת אוכלין. כדאמרן אע"ג דאיסורי הנאה נינהו: ר' שמעון אומר כולן [אין] מטמאין טומאת אוכלין הואיל דאסור בהנאה ולא היתה להן שעת הכושר (לעגלה) [לערלה] ושור ועגלה וצפרין אמרינן הבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת עד שיודע לך במה נשחטה חוץ מבשר בחלב אע"ג דאסור בהנאה מטמא טומאת אוכלין הואיל והיתה לו שעת הכושר קודם שנתערב ונתבשל: ואמר רב אסי מ"ט דר' שמעון. דאמר כולן אין מטמאין טומאת אוכלין דאוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים הן אפילו לעובדי כוכבים דאסור בהנאה

ל) תוס' ד"ה בהנאה

לאחרים. כסוי. אפילו בעובד כוכבים (מנחות שם).

רבינו גרשום (המשך)

במתנה לכל מי שירצה ואין אסור בהנאה למי שנותנו והוא אסור בהנאה הנפדה: ולא והרי שביעית דפדיונה מותר בהנאה דאין בו קדושה והיא עצמה אסורה. שביעית נמי פדיון אסור דאמר מר אחרון אחרון נתפס בשביעית ופירי עצמו אסור. כדאמר לקח בפירות שביעית בשר ובבשר יין וכו': אבל אתה עובד בשלך ושל אחרים היכא דיש לעובד כוכבים שותפות בו. ואיצטריך קרא צאנך למעוטי להאי דשותפין דעובד כוכבים דשרי בגיזה ועבודה אפי' קודם פדיונן אבל בכורך ממש דאין לאחר שותפין בו אפילו פטר חמור אסור בהנאה ובגיזה ועבודה דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר לא תעבד בבכור שורך אבל אתה עובד בבכור אדם דמעשה ידיו מותר ולא תגוז בכור צאנך אבל אתה גוזז פטר חמור כדאית ליה לר' שמעון דפטר חמור מותר בהני ל): בשלמא לר' שמעון. דמוקים לא תעבד בבכור שורך להתיר עבודה בב"א ובכור צאנך להתיר גזה בפטר חמור היינו דכתיבי תרי קראי: אלא לר' יהודה [תרי קראי ל"ל]. ותו

מוסף רש"י

במזיד קידש. דמעשר ממון מטמא טומאת הגוף (קדושין נב:). **ושור הנסקל.** ששחטו לאחר שנגמר דינו, דאי נסקל ממש מטמא טומאת אוכלין כמו עגלה ערופה (מנחות קא:). **ועגלה ערופה.** ששחטה לאחר ירידתה לנחל איתן, לפי שמתה בכורת בעלים (מנחות קא:). **וציפורי מצורע.** ששחטן (שם). **ופטר חמור.** ששחטו לעובד כוכבים ולא מפרכס שלא ירד לטומאת יד: נבילה אבל אם נגע בו ברך מטמא טומאת אוכלין כמו שנגע בחולין לחמר בהמה טהורה (חולין קיז:) השוחט בהמה טמאה לעובד כוכבים ומפרכסת מטמאה טומאת אוכלין דמהניא לה שחיטת ישראל למהוי ממצמה הואיל ושחיטה לכותאי חזיא לה בהמה טהורה. מי נמי לפילו ערפו ממש נבילה היא (ג) ולימא למימר בהם טומאת אוכלין דאוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים מטמא טומאת אוכלין אבל לא טומאת נבילות (מנחות שם). **רבי שמעון מתיר.** דאמר כולן אין מטמאין טומאת אוכלין הואיל והיתה לו שעת הכושר קודם שנתערב ונתבשל: **נזיר שהיה עובר.** שנזרק עליו דם חטאת בתוך שבעה (נזיר נח:). **ונטמא.** בטומאת מת (שם). **ונזרק.** דמו על המזבח (שם). **ונשחט.** בצפון (שם). **ונשפך.** דמו (שם). **ונאכל.** בשר הזבח (שם). **ונתכפר.** בעל הנזיר (שם). **ונטהר.** מטומאת מת (שם). **ונשתה.** יין הנסך (שם). **ונתקדש.** בקדושת הגוף (שם). **ונתחייב.** בכל המצות (שם). **ונתחייב.** בכל המצות (שם). **ונתחייב.** בכל המצות

אי הכי. דטעמא דר' שמעון משום הנאה הוא: מה לזה ולזה מופר בהנאה. דכתיב לכלב תשליכון אותו (שמות כב): **לדידיה נמי.** לגופיה ישראל עצמו היתה לו שעת הכושר בפני קודש לכן דבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת: **ליחני ומודה ר' שמעון בפטר חמור.** דהא יכול להחליטו לאחרים: **תנא חזיב עליה.** לגלילה ומשום הכי לא תני ליה דמתמיה ליה דאיכא למימר: **ואיסורו חישובו.** איסור דאכל מעשיו ליה אוכל דמשום הכי לא תני ליה לגלילה קמי: **לריכה מחשבה.** לטמא טומאת אוכלין אם נגע בו כהן ערב שחש נגע בחלי כן בחוכלין כשרין טמטמה וכל כמה דלא חזיב עליה שום טומאת מגע דנפלת עוף טהור מיהו טמטמה לגלי מן אכלה ואי טמטמה אוחן בגדים שחשה דלאחר שריפה חמורה